

# GŁOS RADOMSKI

Dziennik społeczny, polityczny i literacki poświęcony głównie sprawom Ziemi Radomskiej.

Prenumerata w Radomiu wynosi:

Miesięcznie . . . . . 5 k. — h.

Z odnośnieniem do domu . 6 k. — h.

Na prowincji z przesyłką pocztową:

Miesięcznie . . . . . 6 k. — h.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska Nr 46, dom Hempla.

Redakcja otwarta od 11 do 12 i od 4 do 5 po poł. Administracja od 9 do 1 i od 3 do 6 po poł.

Rękopisów niezastreżonych Redakcja nie zwraca.

Numer pojedynczy 30 halerczy.

Głos Radomski nabywać i prenumerować można we wszystkich Księgarniach, w Sklepie spożywczym p. Władysława Adamskiej, Lubelska Nr 72; w Składach Win i Towarów Kolonjalnych: M. Pałchalskiego, ulica Warszawska; Grajnera, ulica Skaryszewska Nr 16; J. Nitkowskiego, róg ul. Długiej i Szerokiej.

Cena ogłoszeń:

Na 1 str. wiersz drobnym pismem 2 k. — h.

III . . . . . 1 . 20 .

IV . . . . . — . 60 .

Drobne za wyraz . . . . . — . 20 .

**KINO Y. CZARY.** Między ustami a brzegiem pucharu  
wspaniały dramat w 5 częściach.

Od poniedziałku 14 Października 1918 r.

Nad program.  
Co nagle to po djable  
wesola komedia w 1 akcie.

Obrazy ilustruje artystyczny kwartet pod dyрекcją p. FOGELMANA.

**KINO - „C O R S O” - TEATR**  
KOŚCIELNA Nr. 9.

Program Nr 5. Tylko 3 dni. Od Wtorku dnia 15IX do Czwartku dnia 17IX włącznie.

**Cienie przeszłości**

wybitny dramat w 5 aktach — na tle życia cyrkowego z Marią Carmi.

**FABRYKACJA FILM**  
natura.

NAD PROGRAM:

Śpiew solowy p. Józefa Kintzla.

Anons! od piątku „PRZYSIĘGA” z Helą moja.

Muzyka pod kierunkiem p. W. Janiszewskiego

Szczegóły w programach.

**DZIS W „MIRAZU” Jego zbrodnia**  
miniature Taurosa.

**Konkurs piękności**

Najpiękniejsza dama otrzyma bukiet kwiatów z odpowiednim wierszem.

Udział wszystkich sił kabaretowych i baletowych.

Kierownik S. Wołowski

**Edward Suchański**

Księgarnia w Radomiu

poleca wybitne dzieła

Nasz dorobek kulturalny  
I Wielkopolska. II Galicja. Przewodnik dla osób, pracujących społecznie na wsi i w mieście—St. Bojarskiej . . . . . Kor. 5 i 9

Ku czemu Polska szła  
Art. Górskiego. Świetne to dzieło daje odpowiedź rozumowaną na pytanie: Kim jesteśmy, ku czemu idziemy—str. 300 . . . . . Kor. 30

Historia Unji  
czyli połączenia kościoła katolickiego ze wschodnim obrządkiem na ziemiach Polski, opowiedziana wraz z dziejami prześladowań unitów w Polsce—str. 30 . . . . . Kor. 2.50

Krótką historią Polski  
w opowiadaniach starego powstania—pisał Bukowiecki; portrety królów, szereg rycin i mapek . . . . . Kor. 8

Przyczyny upadku Polski  
10 odczytów, wygłoszonych w 1917 roku w Krakowie przez prof. Romera, Kutrzebę, Tokarza, Chrzastowskiego, Kallenbacha i innych Kor. 16

Gospodarcza Geografia Polski  
historycznej i etnograficznej przez St. Koszutskiego. — Ostatnie dane o bogactwie i wytwórczości Polski . . . . . Kor. 18

**BALKANSKA WIDOWNIA WOJNY.**

Wojska nasze w Albanii, cofając się, były zawiłane w walki straży tylnych i z bandami. W okolicy na północ od Niszu trwają walki odwrotowe, w których bierze również udział ludność cywilna. Napór nieprzyjacielski daje się odczuwać szczególnie silnie w dolinie Morawy.

**ZACHODNIA WIDOWNIA WOJNY.**

Nie było znaczących czynności bojowych u c. i k. wojsk, Szef sztabu jeneralnego.

**Komunikat francuski.**

WIEDEŃ, 13 paźdz. (B. K.). Z komunikatu francuskiego z dnia 12 b. m. Bitwa w Szampanji rozpoczęła 28 września, zakończyła się dziś po 17 dniach zupełną klęską Niemców. 4-ta armja oswobodziła luk Aisny i zajęła 36 miejscowości, w których tysiące mieszkańców uwolniono z jarzma, które znosili od 1914 r. Ogólna liczba jeńców wziętych jedynie przez tą armję, od początku ofensywy, wynosi 21.567 w czem 499 oficerów; 4-ta armja wzięła dalej przeszło 600 dział, 3.500 karabinów maszynowych, 200 miotaczy min i wielkie ilości amunicji, oraz przyborów. Na lewym skrzydle 4-ej armji następowała nieustannie 5-ta armja na ustępującego nieprzyjaciela, przekroczyła La Retourne i posunęła się jeszcze o 10 klm. naprzód.

**Lup koalicji na Bałkanie.**

WIEDEŃ, 13 października. (B. K.). Komunikat francuski armji wschodniej z 11 b. m.: Od 15 września wzięły zjednoczone wojska armji wschodniej — (w czem mieszczą się cyfry odnośnej części 11-ej bułgarsko-niemieckiej armji, które zamknięte były między przełęczami Kiczewo-Kalkandelen i stosownie do warunków zawieszenia broni z d. 30 września, musiały broń złożyć) — jeńców

około 90.000, w tem 1.600 oficerów, a 5 generałów; zdobyty więcej niż 2.000 dział wszystkich kalibrów, wielkiej ilości karabinów maszynowych i miotaczy min, oraz olbrzymią ilość różnego rodzaju przyborów wojennych.

**Anglicy o nocie Niemiec.**

LONDYN, 14 paźdz. (BK). Reuter dowiaduje się: Angielski urząd spraw zagranicznych otrzymał wczoraj, za pośrednictwem posła angielskiego w Hadze notę niemiecką. Na pierwszy rzut oka, wydaje się, że nota niemiecka nie tylko przyjmuje punkty z oświadczenia Wilsona ze stycznia, lecz także z późniejszych jego oświadczeń. Można powiedzieć z pewnością, że wydaje się, iż Niemcy poważnie myślą o przyjęciu punktów. Jednakowoż treść noty, nie jest dostatecznie jasna, czy warunki Wilsona zostają przyjęte bez zastrzeżeń, czy też mają być jedynie wzięte, jako podstawa do pertraktacji. Jest jasne, że tylko nieokreślone oświadczenie tego rodzaju wystarczyć nie może. Samo przez się jest zrozumiałe, że nie może być mowy o zastanowieniu działań wojennych, i zawieszeniu broni, które mogłoby być uzyskane, aby później znowu akcję wojenną rozpocząć.

**Zniesienie Okupacji i oddanie Administracji Polskiemu Rządowi.**

LUBLIN, 14 października (C. i K. Biuro Prasowe). Dowiadujemy się z autentycznego źródła: rząd austro-węgierski jest gotów zwinąć C. i K. zarząd wojskowy w Polsce i oddać administrację kraju polskiemu rządowi, skoro ten objawi gotowość jej objęcia.

Monarchja austro-węgierska uczyni wszystko, aby polskiemu rządowi ułatwić rozbudowę państwowej organizacji i na żądanie odda do rozporządzenia te środki i urzą-

**TELEGRAMY.**

**Komunikat niemiecki.**

**ZACHODNIA WIDOWNIA WOJNY.**

BERLIN, 14 października (B.K.). Donoszą urzędownie:

Odparto uderzenia przeciwnika przeciw frontowi nad kanałem po obu stronach Duai. Nieprzyjaciela, który przemijając wtargnął do Anbigny an Bac wyparto w przeciw uderzeniu. Na północo-wschód od Cambrai rozchwiała się silniejsza uderzenia angielskie między Bouchain a Haspres. Na południe od Solesmes oczyszciliśmy angielskie gniazdo, pozostałe jeszcze z ostatnich walk. Na północ od Oise odparliśmy ponowne ataki Francuzów pod mi na południe od Aisonville. Na północ od Laon i nad Aisną, stojemy w naszych nowych stanowiskach

Pomyślnie walki w ostatnich dniach na Chemin des Dames i w pozycjach nad Suippes, przed którymi nieprzyjacieli w prawie co dnia powtarzanych atakach poniosł ciężkie straty, dozwoliły tak tutaj, jak w Szampanji na gładkie przeprowadzenie ruchów. Po obydwu stronach Mozy, nie było znaczących działań wojennych. W pomyślnych atakowych przedsięwzięciach, wzięliśmy z powrotem małe części stanowisk, które od zakończenia walk z dnia 12 b. m. były jeszcze zajęte przez nieprzyjaciela.

Pierwszy generał kwatermistrz Ludendorff.

**Komunikat austriacki.**

WIEDEŃ, 14 październ. (B. K.). Donoszą urzędownie:

**FRONT WŁOSKI.**

Miejscami walki artylerji i pancerli.



dzenia, jakich w Polsce na razie jeszcze brak.

Natomiast oczekuje Monarchja, że jej Polska odstąpi nadwyżki środków żywności i surowców, za odpowiednimi rekompensatami.

W razie zawarcia takiego układu, ustana obecne wojskowe rekwizyty, a publiczne sprawy gospodarcze, będą oddane polskim organizacjom.

#### Przedstawiciele Koła Polskiego zaproszeni do Warszawy.

WIEDEN, 14 października (BK). Według „Polnische Nachrichten“ w skutek telegraficznego zaproszenia Rady Regencyjnej, wysłania przedstawicieli Koła Polskiego celem omówienia ważnych spraw, wyjechało wczoraj do Krakowa prezydium Koła Polskiego z prezesem Tertilem na czele. Z Krakowa dalsza podróż nastąpi wraz z również zaproszonymi przedstawicielami narodowo-demokratów i socjal demokratów.

#### Kronika polityczna.

„Monitor Polski“ z dn. 12-go b. m. wydrukował pismo Rady regencyjnej do zastępcy prezesa ministrów tej treści:

„Do p. prezydenta ministrów.

Polecamy Panu natychmiast wdrożyć kroki, celem najszybszego przejęcia od władz okupacyjnych wszystkich działów zarządu krajem. Rada ministrów, po rozważeniu rzeczy, ustalić ma ostateczny termin objęcia administracji przez władze polskie. Oczekujemy w tym względzie niezwłocznego Pańskiego sprawozdania.

Warszawa, d. 10 października 1918 r.

† Aleksander Kakowski, arcybiskup,  
Józef Ostrowski,  
Zdzisław Lubomorski,  
Prezes ministrów:

L. S.

W. Z.  
B. Broniewski“.

Koło Międzypartyjne przeprowadziło szereg konferencji z przedstawicielami stronnictw lewicowych w celu utworzenia rządu koalicyjnego.

Najbardziej chętnymi do współpracy byli początkowo reprezentanci Narodowego Związku Robotniczego i Zjednoczenia Ludowego.

N. Z. R. ogłosił nawet formalny akces do programu Koła i zgodę na udział stronnictwa—swego w formowaniu rządu pod warunkiem, że poczynione zostaną wszelkie możliwe ehoćby bezowocne starania w celu pociągnięcia również innych ugrupowań lewicowych. W dn. 12 b. m. jednakże zarząd N. Z. R. nadesłał do Sekretariatu M. K. P. odpowiedź odmowną. Zjednoczenie Ludowe również zmieniło pierwotną postawę w stosunku do propozycji koalicji politycznej z Kołem Międzypartyjnym.

P. P. S. frakcja, jak wiadomo, zasadniczo i od początku była przeciwna wszelkim rządów koalicyjnym ze stronnictwami burżuazyjnymi. Natomiast przedstawiciele komisji porozumiewawczej stronnictw lewicowych, a przede wszystkim sfer inteligentnych zajmowali stanowisko mniej nieprzejednane i bardziej odpowiadające interesowi narodowemu, który w chwili obecnej domaga się możliwej koncentracji żywiołów stojących na gruncie narodowym,

choć różnych pod względem programów społecznych. Jednakże i oni w obawie przed „skompromitowaniem“ się w oczach P. P. S. liźbnie najsilniejszego wśród lewicy rzekli się udziału w gabinetzie koalicyjnym z M. K. P., przy czym wyraźnie zapowiedzieli, iż również z aktywistami na żaden kompromis nie pójdą i gabinetu z nimi nie utworzą. Dążą oni do sformowania w najbliższej przyszłości (po przyjeździe Piłsudskiego) gabinetu o kierunku wyłącznie radykalnym.

Klub Międzypartyjny przy Radzie Stanu odbył dn. 11 b. m. likwidacyjne zebranie. Sprawozdanie z działalności przedstawił prezes p. Józef Świeżyński, któremu za całą dotychczasową pracę podziękowali serdecznie wszyscy przedstawiciele stronnictw, wchodzących w skład Koła Międzypartyjnego, wyrażając mu wielkie uznanie i zupełne zaufanie dla jego kierunku myśli politycznej i programu, jaki obecnie nakreślił dla Koła Międzypartyjnego.

W dniu 12 b. m. o godzinie 8 popoł. prezes Koła Międzypartyjnego, p. Józef Świeżyński, odbył konferencję z członkiem Rady Regencyjnej, p. Ostrowskim i przedstawił mu wynik rokowań ze stronnictwami lewicowymi. Konferencja do wyniku konkretnego nie doprowadziła.

Przedstawiciele Ligi P. P. udali się w dniu 12 b. m. rano do Rady Regencyjnej i przedstawili swoje poglądy na sytuację polityczną. Wypowiedzieli się oni za utworzeniem rządu trójdzielnicowego i zwołaniem Rady Narodowej ze wszystkich dzielnic polskich, jako sejmowego ciała doradczego w stosunku do rządu do chwili zwołania Sejmu.

W dniu 13 b. m. o godzinie 10 i pół zrana w kościele garnizonowym przy ul. Długiej odbyło się zaprzysiężenie załogi warszawskiej wojska polskiego.

Osobnym dekretem Rady Regencyjnej oficerowie polskiego korpusu posiłkowego i I-go korpusu jen. Dowbor-Muśnickiego będą wezwani do szeregów wojska polskiego.

Rada Regencyjna podpisała już szereg nominacji wyższych oficerów.

Rada Regencyjna ma niebawem mianować dowódcę pierwszej dywizji. Naczelne dowództwo nad wojskiem pozostaje w rękach Rady Regencyjnej jako władzy suwerennej państwa polskiego.

#### Zakazy żywnościowe i granice okupacyjne trwają.

„Deutsche Warschauer Ztg.“ podaje następujące wyjaśnienie interesujących nie tylko okupację niemiecką, ale i nas: „Wskutek błędnego rozumienia zniesienia przepustek, mnóstwo ludzi z Warszawy wyjechało na prowincję, zakupiło tam żywność i sądziło, że będą ją mogli bez przeszkody zabrać do miasta. Następnie byli oni niezmiernie rozczarowani, gdy im posterunki skonfiskowały żywność w powodu przekroczenia zakazu przywozu.

„Zaznacza się, że ta konfiskata nastąpiła na mojej zupełnie prawnej. Dla uniknięcia szkód i zatargów ludność uczyniła dobrze, gdy będzie stosować się do zakazu przywozu.

„Niestusznem jest także mniemanie, które widocznie w następstwie zniesienia

przepustek podróży powstało w szerokich kołach, mianowicie jakoby komunikacja z generał-gubernatorstwa warszawskiego do generał-gubernatorstwa lubelskiego była zupełnie wolna. Przepisy dotychczasowe o komunikacji z generał-gubernatorstwa lubelskiego pozostają nadal ważne i publiczność winna się do nich stosować“.

#### Z GODZINY NA GODZINĘ.

Kalendarzyk. Dzień: Martyniana.

Jutro: Wiktora M.

Wschód słońca o godzinie 6.25. Zachód o godzinie 5.06.

#### Kronika miejska.

Radom, 15 października.

= Zebranie Klubu Społecznego. W czwartek, t. j. 17 b. m. o godz. 8 wieczorem w lokalu Resursy Rzemieślniczej odbędzie się zebranie członków Klubu Społecznego oraz zaproszonych gości. Omawiana będzie bieżąca chwila. Członkowie proszeni są o jak najliczniejsze przybycie.

= Zebranie. Dn. 15 b. m. o godzinie 8-ej wieczorem odbędzie się w sali Resursy Rzemieślniczej zebranie Koła majstrów.

= Rejestracja kolejowców. Uprasza się wszystkich b. pracowników kolejowych o rejestrowanie się przy ul. Trawnej № 3, codziennie od godz. 5-ej do 7-ej wieczorem za wyjątkiem środy i niedzieli.

= Nasz dodatek nadzwyczajny. W dniu dzisiejszym „Głos Radomski“ o godz. 9 rano wydał dodatek nadzwyczajny donoszący o gotowości rządu austriacko-węgierskiego oddania administracji polskiemu rządowi. Dodatek został momentalnie rozchwytyany.

= Podczas akcji ratunkowej przy pożarze, przy ulicy Rwańskiej, odniósł dość poważne uszkodzenia ciała i odzieży druh Kalinowski sekcyny I oddziału, wypadek był spowodowany przez osoby cywilne wyrzucające rzeczy przez okna.

Na przyszłość winna być czyniona uprzednio uwaga przez zawołanie „baczność“.

= W sprawie piekarni w 16 dzielnicy, był u nas w Redakcji p. Potasznik i oświadczył, że ponieważ otrzymuje połowę maki potrzebnej na obsłużenie dzielnicy, (drugą otrzymuje p. Pomorski), nie może więc dostarczyć chleba dla wszystkich, stąd powstają nieporozumienia, różnicy jednak między polakami a żydami nie robi. Możeby jednak sprawą 16 dzielnicy zajął się Wydział Aprowizacyjny.

#### Za sceny i estrady

Z teatru.

W czwartek przed oczami publiczności przesunął się p. Piekarski, bonerisant w roli tytułowej „Mandaryn Wu“, który wyposażony będzie wspaniale, gdyż wszystkie kostjomy, jak i dekoracje dyrekcja sprawiła dla tej sztuki nowe.

Loda Rogińska - Wojciechowska, primadonna operetki lwowskiej, która została zaangażowana przez dyr. Czarneckiego, przybyła i rozpoczęła już próby, a w tych dniach zapowiedziane są jej występy.

Uroczyste przedstawienie. I nasz

teatr, łącząc się w chwili obecnej z całym narodem Polskim urządza uroczyste przedstawienie — a urządzi w sobotę o godz. 4-ej po południu, po cenach znizowanych, ażeby wszystka młodzież szkolna przyjąć mogła udział w tak doniosłej uroczystości. Na program złożą się: słowo wstępne, wypowiedziane przez jednego z naszych profesorów; poczem orkiestra odegra „Boże coś Polskę“ i „Jeszcze Polska nie zginęła“, następnie całe towarzystwo odśpiewa poloneza „Witaj Królu“ i odegrane zostanie arcydzieło nieśmiertelnego wieszczu naszego Moniuszki „Halka“.

Wszystkie szkoły są proszone o zamianę wcześniejsze miejsce.

K. Junosza-Stępkowski. W piątek „Anioł opiekuńczy“, w sobotę „Wet za wet“, w niedzielę „Wale“, w poniedziałek „Niewierna“. Cztery nowości i do tego z występem znakomitego artysty, Junoszy-Stępkowskiego. To też pokup na bilety idzie rażno, a w teatrze będzie pełno.

#### OFIARY

złożone w Administr. „Głosu Radomskiego“

Na chleb dla najbiedniejszych dzieci Ochrony III-ej. Uczennice szkoły imienia Czartoryskiego, w dniu imienin swej Pani, t. j. 15 października składają koron 34 hal. 40.

Na „Kresy wschodnie“. J. S. kor. 5.  
Na Macierz Szkolną w Cieszynie składają K. Lisowsky kor. 20,  
Paszkowscy kor. 20,  
Wiśniewscy kor. 10  
i Rodkiewicz kor. 6.

#### OGŁOSZENIA DROBNE.

Za pozwoleniem miejscowej zwierzchności.

#### Nowo - otworzone

Biuro pośrednictwa kupna i sprzedaży  
**W. KARCZEWSKI i S-ka**

w Radomiu, Plac 3-go Maja № 5.

Przyjmuje w komis do sprzedania wszelkiego rodzaju garderobę, meble, biżuterję, obrazy, książki, przedmioty domowego i osobistego użytku.

Pośredniczy w sprzedaży i dzierżawach domów, majątków i wogóle nieruchomości.

Załatwia wszelkiego rodzaju zlecenia wywiady jak miejscowe tak i pozamiejskie.

Radom, d. 11 września 1918 r.

875—0

Wł. Karczewski i S-ka.

#### Duży kredens

jest do sprzedania cena 500 koron. Skaryszewska 25, m. 6. Można obejrzeć od 10—12-tej rano. 1058—2

Skradziono książeczke lokacyjną (niebieską) kasy Przemysłowców Radomskich wydaną na nazwisko Wincentego Zalewskiego za № 24445/1921 wobec czego dana książeczka z powyżej wymienionym numerem traci znaczenie. 1092—1

Zgubiono legitymację na nazwisko Janiny Pa-szkowskiej wydaną przez Mag. Lubelski. 1090-1

Teatr Polski  
**H. CZARNECKIEGO**

W czwartek dnia 17 października  
benefis ANTONIEGO PIEKARSKIEGO  
**MANDARYN WU**

pierwszy raz  
sztuka w 3 aktach z ilustracją muzyczną Oren'a i Vernona.  
Nowe kostjomy — Nowe dekoracje.

W sobotę dnia 19 października o godz. 4-ej po południu  
UROCZyste PRZEDSTAWIENIE  
Polonez Kurpiński — Boże, coś Polskę — Jeszcze Polska nie zginęła.

**HALKA**  
opera narodowa w 4 aktach Stanisława Moniuszki.  
Tańce: polonez, mazur, góralski.

**DOM TECHNICZNO-HANDLOWY**  
**St. Brzozowski i M. J. Szmorliński**  
w Radomiu, Plac 3-go Maja № 1. Skład — Zgodna № 6.

Poleca:

Tekturę smołowcową, Cement, Wapno, Gwoździe, Rury wodociągowe i kanalizacyjne, Łączniki do rur, Lampki elektryczne.

Redaktor: Henryk Niedzwiedzki.

Druk „J. K. Trzebiński“—Radom.

Za pozwoleniem cenzury wojennej

Wydawnictwo Gazety: „Głos Radomski“.